

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію
Маклакова Костянтина Олександровича
«Підготовка майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних
ресурсних центрах на засадах інноваційного підходу»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Дисертаційне дослідження Маклакова Костянтина Олександровича присвячене надзвичайно актуальній проблемі сучасної педагогічної науки і практики – професійній підготовці майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних ресурсних центрах на засадах інноваційного підходу. Обрана тема органічно вписується в контекст сучасних трансформацій української освіти, реалізації Концепції Нової української школи, оновлення змісту технологічної освітньої галузі, а також активного пошуку ефективних моделей організації освітнього середовища, здатного забезпечити розвиток творчої, компетентної та соціально мобільної особистості.

Сучасний етап розвитку технологічної освіти в Україні характеризується переходом від традиційної репродуктивної моделі навчання до компетентнісної, практико орієнтованої та інноваційної системи підготовки здобувачів освіти. У цьому контексті міжшкільні ресурсні центри набувають особливого значення як освітні осередки нового типу, у яких концентруються сучасні матеріально-технічні, кадрові та методичні ресурси, створюються умови для реалізації проєктно-технологічної діяльності, STEM-освіти, цифрового моделювання, робототехніки, підприємницької та творчої активності учнів. Саме тому проблема підготовки педагога, здатного ефективно працювати в такому інноваційному освітньому просторі, є своєчасною, суспільно значущою та науково перспективною.

Автор переконливо обґрунтовує актуальність дослідження, підкреслюючи, що сучасний учитель технологій у міжшкільному ресурсному центрі виконує не лише функцію транслятора знань, а виступає організатором творчого освітнього середовища, координатором проєктної діяльності, фасилітатором освітньої взаємодії, наставником і консультантом у процесі практичного опанування сучасних технологій. У роботі логічно доведено, що ефективне функціонування МРЦ безпосередньо залежить від рівня професійної та інноваційної готовності педагога, його здатності інтегрувати сучасні освітні технології, організовувати партнерську взаємодію, формувати в учнів креативність, технологічне мислення та готовність до професійного самовизначення.

Позитивне враження справляє широка теоретико-методологічна база дослідження. Дисертант демонструє обізнаність із сучасними тенденціями розвитку педагогічної науки, ґрунтовно аналізує філософські, психолого-педагогічні та методичні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів технологій, спирається на праці відомих українських і зарубіжних науковців. Особливо важливо, що автор не обмежується традиційним

висвітленням питань технологічної освіти, а прагне розглянути проблему у взаємозв'язку з інноваційними процесами, цифровізацією освіти, розвитком компетентнісного підходу та сучасними тенденціями модернізації освітнього середовища.

На особливу увагу заслуговує перший розділ дисертації, у якому здійснено комплексний аналіз міжшкільних ресурсних центрів як інноваційної форми організації технологічної освіти. Автору вдалося не лише окреслити історію становлення МРЦ та нормативно-правові засади їх функціонування, а й показати їх педагогічний потенціал у контексті розвитку творчої особистості учня, формування практичних умінь, підприємливості, інженерного мислення та предметно-перетворювальної діяльності

Цінним є те, що дисертант розглядає діяльність міжшкільних ресурсних центрів не лише як форму матеріально-технічного забезпечення технологічної освіти, а як особливий інноваційний освітній простір, у якому поєднуються сучасне технологічне обладнання, педагогіка партнерства, проєктна діяльність, творчий пошук та професійне самовизначення учнів. У роботі переконливо обґрунтовується думка про те, що саме така модель організації технологічної освіти відповідає сучасним викликам суспільства та потребам ринку праці.

Безперечною перевагою дисертації є її практична спрямованість. Автор не обмежується суто теоретичним аналізом, а активно звертається до реального досвіду функціонування міжшкільних ресурсних центрів у різних регіонах України. Особливо цінним є висвітлення досвіду діяльності МРЦ у місті Кропивницькому, де автор детально аналізує структуру центрів, напрями діяльності, особливості організації освітнього процесу, кадрове забезпечення та інноваційні форми роботи. Таке поєднання теоретичних положень із конкретною освітньою практикою значно посилює доказовість дослідження та засвідчує глибоке розуміння автором реальних проблем сучасної технологічної освіти.

Схвальної оцінки заслуговує прагнення автора інтегрувати в дослідження сучасні освітні тренди – STEM-освіту, робототехніку, 3D-моделювання, цифрові технології, проєктно-дослідницьку діяльність, розвиток підприємницьких компетентностей учнів. У роботі показано, що міжшкільні ресурсні центри створюють реальні можливості для формування в учнів навичок ХХІ століття, а відтак потребують принципово нового підходу до професійної підготовки майбутнього вчителя технологій.

Позитивно характеризує дисертацію і прагнення автора до міждисциплінарного осмислення проблеми. Дослідження органічно поєднує педагогічний, психологічний, соціальний та технологічний аспекти професійної підготовки майбутнього педагога. Важливим є акцент автора на розвитку особистісного потенціалу учнів, творчості, відповідальності, партнерської взаємодії та соціалізації засобами предметно-перетворювальної діяльності

Заслуговує підтримки також прагнення автора до моделювання цілісної системи підготовки майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних

ресурсних центрах. Представлені у дослідженні організаційно-педагогічні умови, структурні компоненти готовності, критерії та показники сформованості професійної готовності мають науковий і практичний інтерес та можуть бути використані в системі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Водночас, попри загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, робота містить окремі дискусійні положення та недоліки.

1. У деяких фрагментах дисертації спостерігається надмірна описовість викладу. Автор детально характеризує діяльність МРЦ та значення технологічної освіти, однак не завжди достатньо глибоко здійснює критичне зіставлення наукових підходів і власне теоретичне узагальнення.

2. Певної конкретизації потребує методичний апарат експериментальної частини дослідження, зокрема опис критеріїв оцінювання рівнів готовності майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних ресурсних центрах, а також статистичне обґрунтування результатів педагогічного експерименту.

3. У дисертаційному дослідженні достатньо ґрунтовно обґрунтовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних ресурсних центрах, однак окремі аспекти їх взаємозв'язку та впливу на формування компонентів професійної готовності потребують більш розгорнутого висвітлення. Зокрема, доцільним було б чіткіше конкретизувати механізми реалізації кожної умови на різних етапах професійної підготовки здобувачів освіти.

4. Значну увагу в роботі приділено змістово-процесуальному забезпеченню підготовки майбутніх учителів технологій та впровадженню інноваційних механізмів діяльності в МРЦ, проте окремі положення мають переважно узагальнений характер. Доцільним було б ширше представити конкретні приклади інтеграції STEM/STEAM-технологій, цифрових ресурсів і практико-орієнтованих завдань у зміст окремих навчальних дисциплін та педагогічної практики.

5. Експериментальна частина дослідження є достатньо переконливою та підтверджується статистичною обробкою результатів із використанням критерію χ^2 Пірсона, однак у роботі варто було б детальніше охарактеризувати діагностичний інструментарій оцінювання рівнів готовності здобувачів освіти, зокрема критерії інтерпретації результатів, процедуру експертного оцінювання та забезпечення валідності окремих методик.

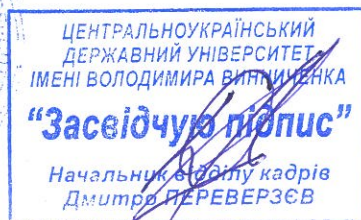
6. У роботі наявні окремі редакційні та стилістичні недоліки: повтори окремих положень, технічні неточності оформлення посилань, незавершені конструкції та фрагменти тексту, що потребують додаткового редагування.

Проте висловлені зауваження не знижують загальної наукової та практичної цінності дисертації. Дослідження Маклакова Костянтина Олександровича є самостійною завершеною науковою працею, виконаною на актуальну тему, містить елементи наукової новизни, має теоретичне та прикладне значення для розвитку професійної педагогічної освіти та технологічної освітньої галузі.

Дисертація «Підготовка майбутніх учителів технологій до роботи в міжшкільних ресурсних центрах на засадах інноваційного підходу» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор Маклаков Костянтин Олександрович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітніх наук
Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка

Н.С. Савченко